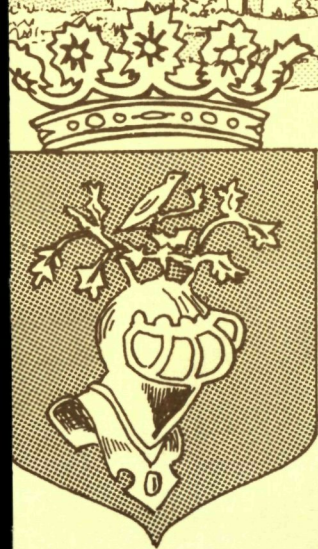
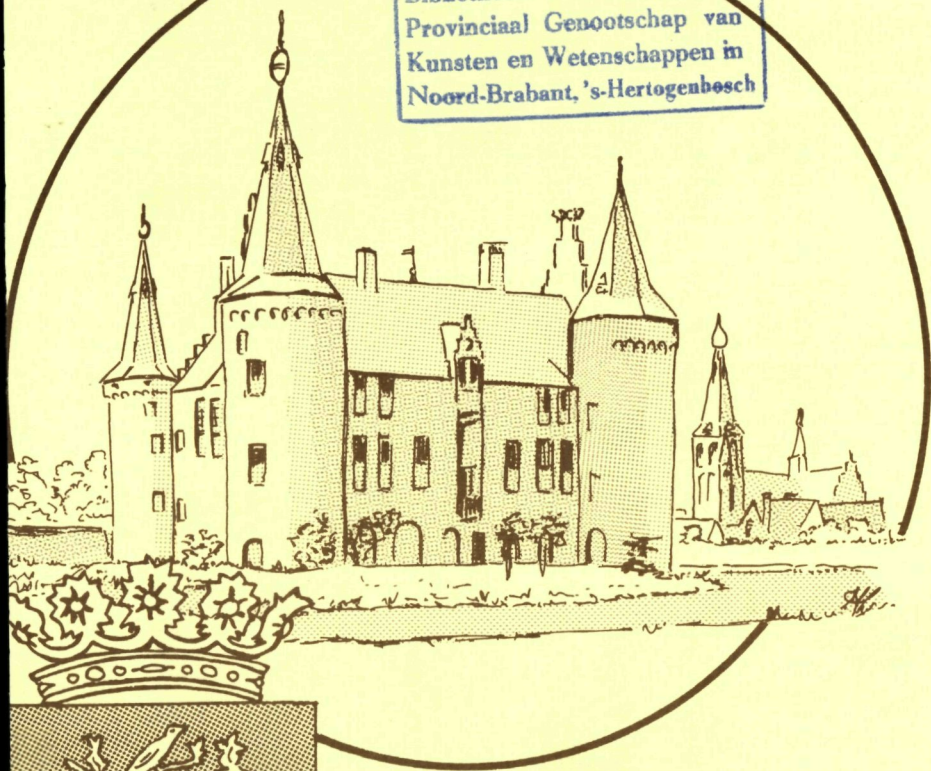

Helmonds Heem

Bibliotheek en Prentenkabinet
Provinciaal Genootschap van
Kunsten en Wetenschappen in
Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch

Heemkundekring
Helmond
Peelland

uitgave van Heemkundekring
HELMOND
Helmond

Uitgeverij 24 mei 1948

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD:

Redactioneel	
Leert-Jan v. Bussel	1
Helmondse humor	
van Zeeuwen	2
Helmondse artsen	
apotheekers en	
vroedvrouwen	
tot 1900	
van der Heijden	7
Report on the sixth	
phase of 'oude Huys'	
medieval complex.	
Helmond	
une Strong	24

Secretariaat en abonnementen:

C van Lierop, Helmondselaan 1
5702 NL Helmond

Redactie:

G.J. van Bussel

J. Zeeuwen

Alle kopy naar redactie-adres:

Dennehoutstraat 9

5706 XS Helmond

Telefoon 04920 - 33236

Typewerk: Mevrouw van Mierlo
Mierlo

Kringlidmaatschap, inclusief
abonnement: f 25,- per jaar

Abonnement zonder kring-
lidmaatschap: f 15,- per jaar

Penningmeester:

H. van Laarhoven, Steenweg 59
5707 CE Helmond

Giro 26.41.099

Amrobank Helmond:
rek.nr. 48.80.23.300

REDACTIONEEL.

Met dit eerste nummer van 1986 beginnen we dan weer aan een nieuwe jaargang van *Helmonds Heem*. Al sinds een groot aantal jaren krijgen de leden van onze kring dit boekje thuis gestuurd. En zeker de laatste jaren stonden hierin een aantal artikelen van goed niveau. En zoals U zult begrijpen, proberen we ook dit jaar weer een kwalitatief goed boekje in elkaar te zetten. Zoals U ook wel zult begrijpen kan de redactie dit niet alleen. We zijn afhankelijk van datgene wat door leden en niet-leden aan de redactie ter publicatie wordt aangeboden. Daarom hopen we ook op Uw medewerking. En - gelukkig maar - daarover hebben we het laatste jaar niet te klagen gehad. Er was voldoende kopij om vier nummers te vullen. Maar de situatie kan natuurlijk veranderen. Daarom: probeer ook zelf eens iets op papier te zetten ! De redactie is altijd bereid om de helpende hand te bieden.

Ook is de redactie in dit nieuwe jaar afgeslankt. Twee leden hebben, nadat ze lange jaren werkzaam zijn geweest op redactioneel gebied, hun activiteiten op dit gebied gestaakt. Giel van Hooff en Harrie van Krieken zijn er grotendeels voor verantwoordelijk geweest dat *Helmonds Heem* een acceptabel uiterlijk gekregen heeft. Voor hun vele verdiensten be-tuigen wij hun dan ook onze dank, in de hoop dat we op hen kunnen terugvallen indien dat nodig is.

In dit nummer hebben we een aantal artikelen verzameld die, denken wij, de moeite van het lezen meer dan waard zijn.

Jan den Bok, de legendarische veldwachter uit de zeventiger jaren van de vorige eeuw, kreeg 100 jaar later een opvolger. Dàt was op advies van de burge-meester, die pas benoemd, bij het zien van de carnavalsoptocht verklaarde: 'Bij de prins hoort eigenlijk een veldwachter'. En zo gezegd, zo gedaan. In de vakature werd snel voorzien, want de man die door de keiebijters werd verkozen, stemde er meteen mee in. Het was de bekende Helmonder Theo van Will, die de erebaan met verve bijna 20 jaar vervulde en niet meer weg te denken was bij de helmondse carnavals-optocht.

Immers hij was de man, die de optocht opende en als eerste in het gezichtsveld kwam. En telkens was die ouverture voortreffelijk: een waardige overheidsdienaar, die slechts even stopte om bij het postkantoor een cognacje te genieten en dan zijn weg gracieus vervolgde.

Theo van Will nam in 1985 afscheid: 'Nu zie ik de optocht tenminste een keer met mijn vrouw zelf', zei hij bij zijn heengaan tegenover een journalist van ons dagblad. Zijn opvolger werd de accountant Henk v. Pareren. Maar niet alleen 'de veldwachter' ging heen: ook een van het eerste uur, Bert Kuijpers, gaf te kennen zijn keiebijters-activiteiten te willen stoppen.

Hij was het, die met Gerrit v.d. Water, Noud v.d. Heyden en Eddie Buys, als grootse beginners, de keiekletsavonden provinciaal zo'n faam bezorgde. En het dient gezegd met hun opvolgers, tot op heden. Want het grandioze peil, vanaf de prille beginperiode, bleef gehandhaafd. Dit in tegenstelling met de proefschriften van de Keiologische Hogeschool, die, vooral de laatste jaren, soms tē gekunsteld zijn en de direkte humor van de kletsavonden missen. Ofschoon de titel van de stellingen van stadgenoot Max de Voogd 'Wa du de wind, as ie niee wèët', ronduit een vondst was. Los van dit,

was vaak het optreden van Uuper Perfesser Bert Kuipers, geestiger dan het proefschrift van degene, die tot Doctor promoveerde. Uitzonderingen waren mogelijk de proefschriften van Frans Magis en Cor van Eerd, die tot de hoogtepunten van de laatste jaren mogen worden gerekend.

Maar ook het proefschrift van Harm Savenye ' Keien, kogels en kanonnen ' mocht er zijn, evenals de bij de promotie horende 11 stellingen.

STELLINGEN

(Behorende bij het proefschrift van H.Savenije:
'Keien, kogels en kanonnen', verdedigd voor de Kei-
groei van de Helmondse Keyoologische Hogeschool op
karnavalsmaandag 10 februari 1975.)

- I. Met Karnaval is het beter van de prins geen kwaad te weten.
- II. De sexuele revolutie heeft slechts één verandering in het sexuele gedragspatroon veroorzaakt: de sigaret voor erna.
- III. Als ze Sjef Raymakers wethouder van defensie zouden maken, kregen we nooit meer oorlog.
- IV. Een goede patiënt gaat nooit dood en wordt nooit beter.
- V. In tegenstelling tot de uitspraak van de voorzitter van de Christelijke Werkgevers hoeven de termen conservatief en voorzichtig niet noodzakelijkerwijze synoniem te zijn.
- VI. Op taalkundige gronden past de wethouder van Culturele Zaken niet in voorliggend proefschrift.
- VII. Het jaar van de vrouw: nu al meer dan een maand over tijd en we weten nog niets zeker.
- VIII. Vroeger was Gruyters een veelbelovende jongeman, nu is hij een man die veel belooft.
- IX. Die Van Rooy kent helemaal geen Remmen.
- X. C & A doet de kleine kledingzaken toch maar mooi in het pak.
- XI. De Kasteeltraverse blijkt achteraf toch van enig nut. Je kunt van daarboven beter op het stadsbestuur neerkijken.

Een ongekend facet zo'n Hogeschool van de Zotheid, met proefschrift, promotie en stellingen in carnavalerend Nederland. Al met al dus een helmondse carnaval, die er landelijk wezen mocht.

Waar einde vijftiger jaren nog geen georganiseerde viering was, is nu een bijkans zilveren jubileum te herdenken: Van unieke kletsavonden, een Keiologische Hogeschool, een machtige optocht en een uitbundig feest in alle helmondse zalen.

Jammergenoeg heeft een aanzien naar buiten zich niet voortgezet. Versierden einde zeventiger jaren tientallen enorme poppen, vaak unieke carnavalsfiguren de zakenpanden aan de Markt, nu is er niets meer op een enkel pand na. Een stuk verarming in ons centrum. Toch waren het zeldzaam koddige beelden, die Jan de Vries gemaakt had. Heel apart.

Al met al kon de helmondse carnaval een vergelijking met de andere brabantse centra Den Bosch en Bergen op Zoom, glansrijk doorstaan, zeker wat kletsavonden en Keiologische Hogeschool betrof.

De vergelijking ging niet altijd op; immers west-Brabant was aanzienlijk rijker, van oudsher reeds, dan oost-Brabant, Den Bosch mogelijk uitgezonderd.

Daar, in het westen, betere grond, de kleigronden, een gunstige ligging tussen Rotterdam en Antwerpen, met als uitvloeisel handeldrijvende steden als Bergen op Zoom en Breda; de laatste bovendien met een Militaire Academie en een bisschopszetel. Bovendien een trotser slag Brabander, die minder afhankelijk was dan die uit de Meierij; de onderdanigheid hier was veel groter en een soort slaafsheid spreekwoordelijk. Dat kwam omdat er een dunne top was, een kleine middenklasse en het overgrote deel, misschien wel 90%, arbeiders in industrieën. Een plaats, als we ons tot Helmond beperken, met een vrij eenzijdig industrieel patroon, textiel en metaal, dus vrij kwetsbaar en met een vrij hoog werkloosheidscijfer. Vestiging van

andere industrieën werd dus toegejuicht. Dus bij de ingangs-poorten van onze stad uitnodigingen naar Helmond te komen: Welkom in Helmond, groeistad, prijkt langs de invalswegen. Soms worden onze mensen poëtisch en wordt een bord gewijzigd. Zoals het bord, ca. 1 km. vóór eerste stoplicht vanaf Eindhoven. Daar haalde men een R door en stond er: Welkom in Helmond, goeistad. Op een ander punt aan Hollandhof (Rijpelberg) werd een, mogelijk tijdelijke doorgang, bekritiseerd, waar dagelijks honderden auto's passeerden en veel lawaai veroorzaakten. Helmond, knoeistad, stond er aangegeven en verder: Dit is een Hof en geen doorgangsweg.

Dat de gemeente op de hoogte was van deze problematiek, bleek uit het feit, dat zij van plan was een alternatieve route van Bakelsedijk naar Rijpelberg aan te leggen. Maar voor deze weg is goedkeuring van de Provincie nodig, omdat de grond voor een deel eigendom van haar is.

- Ja, zei Piet, de kastelein, as un buurt begint te klage, kumt ur wel un oplossing.
- Zeker, antwoordde Jean-Claude, dur zin wel veul werkloze, mar dor is nog geld zat.
- Nou en of, beaamde jhr. Emile, die 's morgens diktevreden zijn bankafrekening had bekeken.
- Ik schat jou wel op un klèèn drie miljoen, lachte broeder Olijf.
- Dè schilt wel un nulleke, gromde jhr. Emile, die verrekte belasting wit oe wel te vinde.
- Dè zegge de gefortuneerde broeders, gierde de dove Gregoor, mar as ge veul belasting betaalt, dan hedde ook veul.
- Och, zei Jantje, de rentenier, ge moet ur nie zo zwaor an tille, ut is ut slijk der aarde.
- Nondedju, glimde Gregoor, met een flikkering in zijn ogen, dan wil ik vur de rest van mun lève best as unne morriaan uitzien. Zeker wete.

I P P O C R A T E S

Helmondse artsen, apothekers en vroedvrouwen tot 1900

J. van der Heijden.

2a. 1700 - 1900.

I. Rectificaties + aanvullingen op deel 1.1500-1700;
zie decembernummer 1985.

Rectificaties:

- * Overall waar de afkorting DAH staat dient OHA gelezen te worden.
- * Op blz. 33 onder Hilla Broecx zijn de beide noten weggefallen: (1) D.T.B. BA 3
(2) OAH 486 IV
- * Op blz. 40 horen de eerste alinea plus de bijbehorende literatuurverwijzingen bij nr. 27, Johan van den Grootenacker.

Aanvullingen:

17a Jacob Hendrix, 1649-1650 chirurgijn
churgijn

In het rechterlijk archief van Gemert staat vermeld ene " mr. Jacob Henricx, churgijn tot de stadt Helmond ". (1)

(1) R-Gemert 118, fol. 126 (1649) en fol. 138 (1650) (Via H.Vogels.)

17b. Helena Becx, alias van Weert, 1663-1673 vroed-
vrouw.

Evenals in de periode 1636-1648 zijn in de doopboeken van de Lambertusparochie tussen 1663 en 1677 de namen van een aantal vroedvrouwen te vinden. Deze vondst van H.Vogels had 6 namen voor deze lijst tot gevolg.

Als eerste Helena Becx, alias van Weert. Eénmaal wordt ze vermeld als Helena van Hout alias Becx (1). Een dochter van haar en haar man Johan Gerrits Becx, geboren in 1661, heette Maria Jansse Becx. Zij is mogelijk degene, die in 1690 tot stadsvroedvrouw van Helmond werd beëdigd. (nr.24)

(1) D.T.B. BA 9, d.d. 25 mei 1665.

17c. Johanna Machiels. 1663 - 1677 vroedvrouw.

Tweemaal in deze periode staat achter haar naam nog te lezen "obstetrix in Stippent". (1)

(1) D.T.B. BA 4, 14 Nov. 1664 en 28 jan. 1665.

17 d. Joanna Jaspers, 1664 - 1666 vroedvrouw.

Ook Joanna Jaspers wordt tweemaal aangeduid met het toevoegsel "van Stiphout" en "ex Stipvent". (1)

(1) D.T.B. BA 4, 7 juni 1664 en D.T.B. BA 9, 23 maart 1666.

17 c/d Joanna (van) Stiphout. 1666 - 1671 vroedvrouw.

Het is niet duidelijk of hier één van bovengenoemde Joanna's mee bedoeld wordt of misschien een andere vroedvrouw;

vandaar een aparte vermelding van de vindplaatsen.

Joanna van Stiphout: 1666 één maal in december; 1667 vier maal; 1668 twee keer en in 1771 weer één keer.

Bron: D.T.B. BA 9.

19 a Anna Antonisse, 1671 - 1677 vroedvrouw

19 b Henrica Hendrix, 1673 - 1675 vroedvrouw.

20 a Ida van Melis, 1676 vroedvrouw.

Slechts één vermelding is tot nu toe gevonden van "Ida van Melis obstetrix", nl. op 8 oktober 1676 in D.T.B. BA 3.

22 a Maria Wouters, 1688 vroedvrouw.

Via A. Bodemeijer kwam ik op het spoor van Maria Wouters, die op 29 mei 1688 de eed van stadsvroedvrouw aflegde.(1)

Zij werd in die functie opgevolgd door Maria Becx (nr.24) die 14 december 1690 de eed aflegde. (2)

(1) OAH 69, fol. 154^r

(2) OAH 70, fol. 41^r

II. Soorten geneesheren, apothekers en vroedvrouwen en hun opleidingen.

In de loop van de 18e eeuw gingen in het apothekersvak chemische bereidingen een steeds grotere rol spelen en kwamen er naast drogisten "chymisten", handelaren in chemische preparaten. (1) Door de zich snel ontwikkelende chemie werd bijscholing in apotheken onontbeerlijk. De opleiding van meester-leerling voldeed langzamerhand niet meer. Onder het Franse regime werden scholen voor farmacie ingericht aan de universiteiten. Er waren rond 1818 al heel wat apothekers, die universitair gevormd waren en men mocht redelijkerwijs veronderstellen, dat een universitaire opleiding weldra algemene regel zou worden. Dit gebeurde echter niet, zoals we verderop zullen zien. (2)

In 1818 werden de opleidingen van geneeskundigen in Nederland en de bevoegdheidsgrenzen van hun medisch handelen geregeld. (3) Er ontstond een grote verscheidenheid aan geneeskunstbeoefenaars. Tot de bevoegde medische beroepen behoorden vanaf die tijd de *medicinae doctores* (MD), *artis obstetricae doctores* (AOD), *chirurgicae doctores* (CD), officieren van gezondheid, stadsheermeesters, plattelandsheermeesters, scheepsheermeesters, vroedmeesters, oogmeesters, tandmeesters, vroedvrouwen en apothekers. (4) In de zin van de Geneeskundige Staatsregeling van 1818 waren er in ons land slechts 35 steden, de rest behoorde tot het platteland. Dit was daarom zo belangrijk, omdat de bevoegdheden van de geneeskunstbeoefenaren o.a. afhankelijk werden van de plaats van vestiging. De stedelijke heelermeester mocht alle "ongemakken", zowel uit- als inwendige, behandelen als ze door toepassing van de handen

en de aanwending van heilkundige werktuigen of hulpmiddelen genezen konden worden. De plattelandsheelmeesters zagen hun bevoegdheden daarentegen beperkt tot "*de eenvoudige en gewone gevallen*", een omschrijving, die tot tal van problemen aanleiding gaf. Wél mocht de plattelandsheelmeester zich met inwendige ziekten inlaten en medicijnen voorschrijven, tenzij er twee of meer doctores of meer dan één apotheker in de plaats gevestigd was. Tot de verloskunde rekende de Wet van 1818 "*de verloskunst in derzelver geheelen omvang, zoo in natuurlijke als tegennatuurlijke gevallen*". *Obstetricae doctores* en vroedmeesters hadden gelijke bevoegdheden. Tussen hen en de vroedvrouwen bestond wel een inhoudelijk verschil. De laatsten waren slechts bevoegd tot "*het doen van zoodanige verlossingen, welke door de natuur bewerkt, of door de hand ten uitvoer kunnen gebracht worden*". (5)

In de periode 1818 - 1865 hadden alleen de opleidingen van de doctores plaats aan erkende universiteiten. De andere medische beroepen konden uitgeoefend worden na dikwijls zeer eenvoudige examens. De stedelijke heelmeeesters, vroedmeesters en vroedvrouwen ontvingen van 1823 een vierjarige opleiding aan de klinische scholen. Een plattelandsheelmeester hoefde bij aanvaarding van zijn studie niet eens te bewijzen, dat hij behoorlijk kon lezen en schrijven; soms bestond zijn opleiding nog uit het lesnemen bij een stedelijk heelmeeester of apotheker. (6)

Van een universitaire opleiding voor apothekers was voorlopig geen sprake. Wel was de titel *doctor artis pharmaceuticae* te behalen, maar om deze titel te verkrijgen moest eerst de promotie als *medicinae doctor* voorafgegaan zijn. Er zijn nog geen tien mensen geweest, die die titel behaald hebben. (7)

Door de Wet van 1818 werd aan de artsen "ten platte lande" wettelijk toegestaan medicamenten aan hun patiënten te leveren. Deze bepaling is een blijvende controverse geweest tussen artsen en apothekers, een

twistpunt dat tot op onze dagen niet helemaal is bijgelegd. (8)

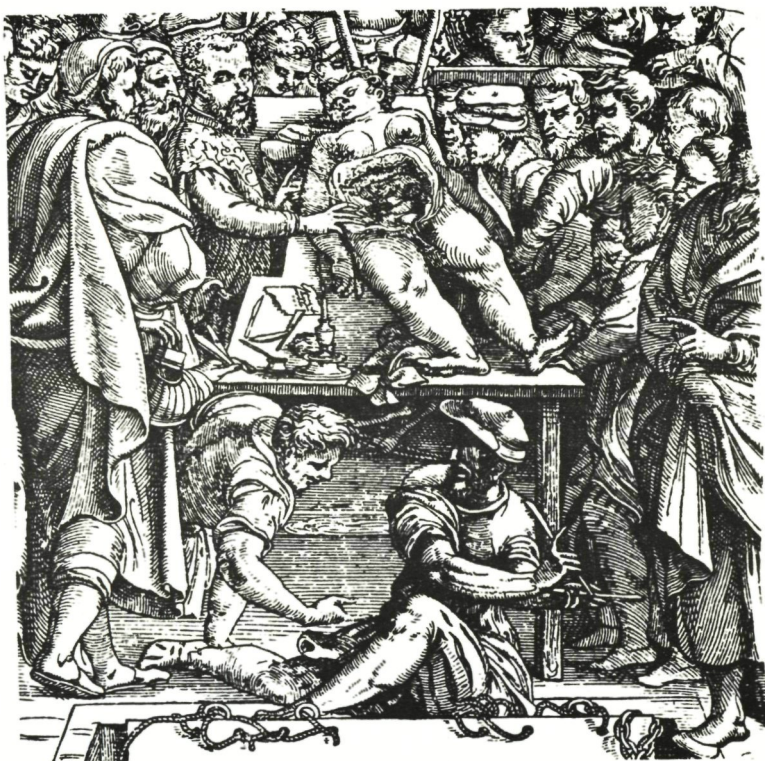
De gezondheidswetten van 1865 brachten grote verandering in de opleidingen van de geneeskundigen. (9) Was in de periode 1818 - 1865 nog onderscheid gemaakt tussen wel en niet academisch gevormden, de geneeskunde enerzijds en de heel- en verloskunde anderzijds, en werd ten derde een geografische verdeling tussen de geneeskunstbeoefenaren in de steden, ten plattelande en op de schepen gemaakt, vanaf 1865 werd deze situatie sterk vereenvoudigd door de introductie van de "arts". Dit was een door een staatscommissie voor de drie genoemde vakken in het hele Rijk volledig bevoegd verklaarde geneeskunstbeoefenaar, die al of niet een academische opleiding gevolgd had. Bij de Wet op het Hoger Onderwijs van 1876 werd het geneeskundig onderwijs geconcentreerd binnen de universiteit en stierf de zgn. tweede geneeskundige stand (de niet gegradueerde geneesheren) langzaam uit. (10)

De Wet van 1878 regelde ook de opleiding voor apotheker. Een universitaire studie van minstens zeven jaar is sindsdien noodzakelijk voor het apothekersdiploma behaald kan worden.

Noten deel II.

- (1). Bosman, 213
- (2). L. vande Wiele, De farmacie ten tijde van koning Willem I in *Spiegel Historiae* 1979 (Vande Wiele, 29)
- (3). Geneeskundige Staatsregeling van 12 maart 1818.

- (4). N. Hiensch, *De ontwikkeling van de gezondheidszorg in Eindhoven 1880 - 1930*, 124.
- (5). M. van Lieburg, *De tweede geneeskundige stand (1818-1865)*, in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 1983 (Van Lieburg), 435-436.
- (6). J. Verdoorn, *Het gezondheidswezen te Amsterdam in de 19e eeuw*, 91-92.
- (7). Vande Wiele, 29.
- (8). Ibidem.
- (9). Met name in de Wet van 1 juni 1865, Sbl. 59.
- (10). Van Lieburg, 433.

III. Lijst van artsen, apothekers en vroedvrouwen
te Helmond tussen 1700 en 1800.

29. Jan Hendrick Berings, (1725) (1740 - 1767)
chirurgijn.

geboren 1694 te St.-Oedenrode

overleden 1767 te Helmond.

Jan Berings woonde in ieder geval vanaf 1725 (eerste huwelijk) in Helmond. Gezien zijn leeftijd is het waarschijnlijk, dat hij dan al het beroep van chirurgijn uitoefent. (1)

Chirurgijn Gerard Berings (nr. 38) is naar ik aanneem de in 1639 geboren zoon van Jan.

(1) D.T.B. 7, fol. 6 en R-Hm 377, fol.283: 5 okt.
overleden, 7 okt. begraven.

Lit.: -J. Heeren, Biografisch woordenboek van Helmond,
-25-26

-Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek (NNBW)
VIII, 637.

30. Theodorus Johannes van den Grootenacker, 1736-1760
M.D.

geboren 1713 te Helmond

overleden 1760 te Helmond

Theo van den Grootenacker - zoon van nr.27 - promoveerde te Leiden in april 1736. ⁽¹⁾ Hij wist met chirurgijn Berings in 1740 zeer succesvol de "roode loop" epidemie te bestrijden. (dysenterie) (2).

Zijn bij zijn overlijden pas 5 jaar oude zoon Andries zette een soort traditie voort door zich zo'n 20 jaar later in Helmond als geneesheer te vestigen. (zie nr.45)

(1) BMM, nr.1845 (2) NNBW VIII, 637

- Lit. - J.Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 107
- J.Heeren, De oud-Helmondse doktersfamilie Van
de Grootenacker in Brabantse Leeuw 1959, 28-32,
36-38.

31. Henricus van Moorsel. 1743 - 1754¹⁾ geneesheer.

geboren 1716 te Eindhoven
overleden 1775 te Eindhoven

Van de 12 kinderen van Henricus van Moorsel en Petro-
nella van den Bosch werd één zoon (Theodorus, geb.
1745) geneesheer in Breda en één (Amandus Hubertus,
geb. 1749) werd apotheker en burgemeester in Eindhoven.
Daarnaast trouwde een dochter (Maria Elisabeth, geb.
1756) met een medisch doctor uit Namen.

Lit.: J.Heeren, De familie Van Moorsel, in Taxandria
1930, 31-32.

32. Pieter Olifiers. 1751 - ± 1790/95 "dr."

geboren plm. 1724 te Besoyen⁽¹⁾
overleden 1795 te Helmond

Olifiers was eerst geneesheer in Waalwijk. In het jaar
van zijn huwelijk (1751) vestigde hij zich in Helmond.
(2) Hij bekleedde diverse openbare functies, zoals
armmeester (1754), burgemeester (1762, 1775 en 1781)
en (president-) schepen (1786-1789).
In 1787 fungeerde hij als loco-secretaris bij het
huwelijk van chirurgijn Gerard Berings en Maria v.d.
Wallen. (zie nr. 38)

- (1) J.Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 162-163
(2) Lijst van burgemeesters en schepenen 1750-1795
door dhr. O'Herne (Lijst O'Herne) G.A. Helmond
documentatiemap 6.1.1. (3) D.T.B. 12 fol. 186^v

33. Laurentius van Elswijk, 1754 - chirurgijn.

In bovengenoemd jaar betalen chirurgijn van Elswijk en zijn vrouw het poortergeld voor de stad Helmond.

Bron: Collectie Helmondse poorters van A.Bodemeijer;
OAH 1088 en 1252.

34. Lucas Josephus Bedijcks/Biedycx, 1755-1759
medicine doctor.

Bedijcks werd in 1755 veroordeeld wegens in gebreke blijven bij het betalen van de huur van een huis in de Veestraat. (1)

Vier jaar later heeft hij zulke schulden gemaakt tijdens de langdurige ziekte van zijn vrouw, dat hij de rechtbank moet vragen tot openbare verkoop van zijn meubels te mogen overgaan.

"ter betaling van de schulden en opvoeding van zijn kinderen". (2)

(1) R-Hm 75, fol. 6-6^V dd. 16 oktober 1755

(2) R-Hm 75, fol. 24^V dd. 31 maart 1759

35. Adam Guljé, na 1756 - 1764 M.D.

geboren te Aken
overleden 1764 te Helmond (1)

Alle 7 kinderen uit het huwelijk tussen Adam Guljé en Livina van der Putten werden te Valkenswaard geboren in de periode 1742 - 1756. (2) Hun zoon Petrus Franciscus (geb. 1749) werd ook geneesheer te Helmond (zie nr.42) en misschien was ook Henricus Theodorus Guljé (die volgt) een zoon van hen.

(1) D.T.B. 7, fol. 4^V en R-Hm 377, fol.269:overleden 21 mei 1764.

(2) J. Swane, Van der Putten en Guljé, in Brabantse Leeuw 1958, 138-143.

Lit.: J.Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 107.

36. Henricus Theodorus Guljé, 1758 - 1762 M.D.

overleden 1762 te Helmond.

In 1758 betaalde "doctor Gulie" het Helmonds poortergeld (1) en werd lid van het leegambacht (2), het gilde, waarin o.a. de geneesheren verenigd waren. Wellicht is deze Henricus de oudste zoon van dr. Adam Guljé, maar in dat geval zou hij op 16-jarige leeftijd al medisch doctor zijn geweest.! (3)

- (1) Collectie Helmondse poorters van A.Bodemeijer; OAH 1093 en 1253.
- (2) J. Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 107
- (3) J. Swane, Van der Putten en Guljé, in Brabantse Leeuw 1958, 143: Henricus Theodorus Guljé, gedoopt Valkenswaard 30 september 1742.

37. Johannes Baptista Beels, 1759/60 - 1805 M.D.

geboren 1727 te Leende

overleden 1805 te Helmond

De familie Beels is door Heeren met recht een doktersfamilie genoemd. Was zijn opa Johannes Baptista chirurgijn te Leende, zijn broer Cosmas Damianus - vernoemd naar de twee patroonheiligen van de geneesheren - en zijn drie zonen promoveerden evenals hijzelf tot doctor in de medicijnen ! (1)

In 1759 vestigde Beels zich in Helmond. Hij had toen zo'n vier jaar ervaring als geneesheer.(2) Beels bekleedde het burgermeestersambt in de rekeningjaren 1785/86 en 1789/90 (3).

- (1) - J.Heeren, Ook een doktersfamilie, in Taxandria 1926, 185-189.
- Ir. J(uten), De doktersfamilie Beels, in Taxandria 1932, 233-234 .

- (2) OHA 1095.
OHA 83, fol. 214-215 dd. 19 en 22 februari
1767. Uit de visitatie van de promotiebrieven
bleek, dat Beels te Leuven gepromoveerd was in
1755.
- (3) Lijst O'Herne.

38. Gerard Berings, 1764 - 1812 chirurgijn.

Eén van de processtukken in de zaak Schenck van Reekom (zie nr.39) is een uittreksel uit het rechterlijk archief van Aarle-Rixtel uit 1764, waarin melding gemaakt wordt van een lijkschouwing door "Schenck van Reekom medicine doctor en Gerardus Berings chirurgijn, beide fungerende te Helmond".(1) In welke relatie deze Gerardus stond tot de in dezelfde priode praktiserende chirurgijn Jan Hendrik Berings (nr. 29) is nog niet uitgezocht. Gerard Berings oefende in 1812 nog het chirurgijnsambt uit. (2)

(1) R-Hm 180

(2) A. Sassen, Tijdschrift voor Noord-Brabantse geschiedenis 1883, 31/32.

39. Johannes Emanuel Schenck van Reekom, 1764-1767
geneesheer.

Geboren jaren '30 te Amsterdam.(1)

Helmond heeft ook een nep-arts gekend. Van Reekom, "doctor in de rechten" sinds 1755 (2) werd volgens eigen mededeling in zijn toenmalige woonplaats Budel gehouden voor doctor in de medicijnen en hij had dat nooit tegengesproken. Hij behandelde in Budel ook patiënten. Ook in Helmond, waar hij vanaf 1764 woonde, oefende hij de geneeskunst uit. Eind 1766 ontstonden er geruchten, dat Schenck van Reekom nooit was gepromoveerd in de medicijnen. Daarop vond in februari 1767 door de schepenvank een visitatie plaats van de

bullen van de op dat moment in Helmond praktiserende artsen en juristen. Van Reekom liet een promotiebrief als M.D. zien, aan hem afgegeven in Utrecht op 10 Juli 1761. Bij verificatie bij de universiteit bleek men bij de medische faculteit geen Schenck van Reekom te kennen, maar bovendien was een van de ondertekenaars van de bul al ruim twee jaar vóór de "afgifte-datum" overleden. De drossaard had voldoende reden om Van Reekom eens aan de tand te gaan voelen. Met name uit het verslag van het zgn. preparatoir examen (verhoor van de verdachte door de drossaard om te kunnen beoordelen of er een proces aanhangig gemaakt moet worden) komen interessante details naar voren. Zo verklaarde Van Reekom, dat hij zichzelf bekwaam achtte tot het bezoeken en verzorgen van zieken. Ook vertelde hij bij de visitatie aan drossaard en schepenen de promotiebrief van zijn broer Peter had laten zien. Misschien hoopte hij op deze manier van een beschuldiging van valsheid in geschrifte af te komen ? Het hielp niet. Na een proces, dat ongeveer twee jaar duurde, werd hij veroordeeld tot 10 jaar verbanning uit de stad en jurisdictie van Helmond en het betalen van de proceskosten. (3)

(1) R-Hm 180, "preparatoir examen" dd.19 november 1767, art. 1.

(2) OAH 83, fol.215

(3) R- Hm 176, fol. 61^V -62.

Lit.: J. Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 197. Johannes wordt daar abusievelijk aangeduid met de naam van zijn zoon George.

40. Johannes Daals, 1768 - 1771/72 "doctor"

"D'heer doctor Daals" betaalt in 1768 het poortergeld voor zichzelf en zijn vrouw (1). In de hoofdgeldlijsten komt hij na 1771/72 niet meer voor. (2) Wellicht is de concurrentie van P.F. Guljé aanleiding geweest voor zijn vertrek uit Helmond.

- (1) Collectie Helmondse poorters van A.Bodemeijer;
OAH 1103.
- (2) OAH 737, fol. 25^V: "d'heer doctor Daals 2 vol-
wassenen. 1 kind".

41. N.N. van Geldrop. 1768 chirurgijn.

Na het overlijden van chirurgijn J.H.Berings vestigde zich "chirurgijn van Geldrop" in Helmond. (1)

In de hoofdgeldlijsten van 1771 t/m 1780 komen drie Van Geldroppen voor, te weten een Johannes, een Jan (de) Willem en een Mathijs van Geldrop. De laatste twee overlijden beiden in 1810. (2)

- (1) Collectie Helmondse poorters A. Bodemeijer;
OAH 1103.
Poortergeld van f.2.0.0 betaald, dus alleen
voor zichzelf.
- (2) D.T.B. 7, fol. 29 en 29^V dd. 22 jan. resp.
2 okt. 1810.

42. Petrus Franciscus Guljé, 1771/72 - ± 1796 M.D.

geboren 1749 te Valkenswaard
overleden 1810 te Helmond (1)

Deze zoon van nr.35 van de lijst betaalde in 1771/72 het Helmonds poortergeld (2). Hij ging vanaf 1795 in de landspolitiek. Aan het einde van dat jaar werd hij gekozen tot lid van het Departementaal bestuur van Staats-Brabant, een maand later gevolgd door een verkiezing tot representant van het district Veghel in de Nationale Vergadering. Hoewel dat nergens expliciet uit gebleken is neem ik vooralsnog aan, dat Guljé vanaf die tijd zijn dokterspraktijk heeft neergelegd.

- (1) D.T.B. 7, fol. 29^V dd. "25 juli obiit Franciscus Guljé medicine doctor".

(2) Collectie Helmondse poorters A. Bodemeijer;
OAH 1106 en 1256.

Lit.- J.Heeren, Biografisch woordenboek Helmond,
107 - 108.

- NNBW VI, 653.

- A. Mommers, Brabant van generaliteitsland tot
gewest II (Mommers II), 398.

Bron. Verzameling Guljé in G.A. Helmond.

43. Weduwe Peter van Luyk, - 1778 vroedvrouw.

Omdat de weduwe Peter van Luyk door haar "swacken
toestand en ouderdom" al een tijd haar functie van
stadsvroedvrouw niet meer kon uitoefenen werd zij
per januari 1779 bedankt door het stadsbestuur (1).

(1) OAH 84, fol. 86^V, dd. 1 februari 1779.

44. Jennemaria van Geffen, - 1779 vroedvrouw.

Als opvolgster van de weduwe Peter van Luyk werd be-
noemd "Jennemaria van Geffen, huysvrouw van Andries
de With" uit Nuenen. Zij ontving voor haar werk
f 100.0.0. per jaar plus vrijdom van het stadsdeel
aan poortergeld en vrijdom van personele stadslasten.

(1) Haar dochter Clasina was in 1812 de enige vroed-
vrouw in Helmond. (2)

(1) OAH 84, fol. 186^V - 187, dd. 2 februari 1779.

(2)- A. Sassen, Tijdschrift voor Noordbrabantsche
geschiedenis 1883, 31/32.

- OAH 372, ontlastbrief, afgegeven door schepenen
van Nuenen en Gerwen op 28 januari 1779 aan
Andries de Witt en zijn gezin, w.o. Clasina
Ambrosius.

45. Franciscus van Moorsel, 1779 - 1811 "dr."

geboren 1749 te Helmond

overleden 1823 te Mierlo

Franciscus was een volle neef van Henricus van Moor-

sel, nr. 31. Volgens Mommers oefende van Moorsel al in 1779 zijn praktijk uit in Helmond en woonde hij in 1811 in de Kerkstraat. Zijn zonen Franciscus en Amandus Hubertus vestigde zich ook als medicus in Helmond (zie nrs. 54 en 58).

Lit.: Mommers II, 472

46. Johan Andreas van den Grootenacker, plm. 1770-1796
M.D.

geboren 1755 te Helmond
overleden 1797 te Helmond (1).

Deze derde telg uit een doktersgeslacht studeerde eerst filosofie in Leuven, maar promoveerde tot medisch doktor in Leiden. (2)

Bij zijn dood liet hij in de jurisdictie van Helmond acht ! huizen c.a., vijf percelen land en een akker na aan onroerend goed. (3)

(1) DTB 7, fol.21^V dd. 26 januari 1797.

(2) H. Hens, Naamlijst van studenten, afkomstig uit de Meierij, studierend aan de Leuvense universiteit 1654 - 1796, in: Brabantse Leeuw 1959, 3.

(3) R- Hm 379, fol. 30 - 32 taxatie van 8 mei 1797.

Lit.: - J.Heeren, Biografisch woordenboek Helmond, 106
- Mommers II, 397.

47. Antoon Jacobs de Fost, 1783 - plm. 1793 chirurgijn.

geboren te Gemert.

Op 30 oktober 1783 geven schepenen van Gemert aan "sr. Antonius Jacobs de Fost" een ontlastbrief mee om aan het stadsbestuur van Helmond af te geven.(1)
Hij trouwt 10 september 1876 met de Helmondse Johanna Helena (van) Luik. (2)

Het echtpaar krijgt in Helmond twee kinderen. (3)

Het gezin verhuist ± 1793 naar Boekel. (4)

- (1) OHA 372.
- (2) D.T.B. 12, fol. 184^V- 185. In de ondertrouwakte staat "de heer Antonius de Fost, mr.chirurgijn."
- (3) D.T.B. 5 dd. 21 juni 1787 en 28 februari 1789.
- (4) Mededeling J. Beekmans.

wordt vervolgd.

Report on the sixth phase of "Oude Huys"

MEDIEVAL COMPLEX. HELMOND.

June Strong

During the month of August 1984, members of the Archaeological Workgroup of the Heemkundekring Helmond-Peelland reopened a section of the '*Oude Huy's manorial site*', situated in Helmond West, off Tramburgweg at the original site of the J.A.Carp, textile manufacturers factory. The 'complex' was first discovered in 1981 and had already undergone five phases of excavation but in some aspects the results had not been totally satisfactory, this included the actual siting of 'manor building', considered *the most unique example of its kind in the Netherlands*. In spite of its last minute discovery during the October excavation of 1982, this had not been reported. The whole situation called for an urgent reappraisal of the site before the housing programme was completed. An excavation Phase Five was attempted in the Western area in 1983 but was only partly successful. More evidence was needed of the 'manor structure' found on the East side of the site, where the earlier excavations had been confined by the "Obers Garage" wall boundary.

In this Eastern area we had little opportunity to assess the real situation in Phase Four, the pumps, vital for keeping the archaeological levels dry had been removed before the official examination was carried out, working so late in the season had proved exceptionally expensive. It was during Phase Four that the length of the 'wall facade' was first exposed, close by the 14thC brick tower though its true identity was not confirmed. It appeared as a length of boarding supported by a line of posts and was thought to represent the Eastern limits of the medieval enclosure by the River Aa, so not importance was

attached to it. Excavation was carried out to a limited extent around the 'structure' but the vital information was overlooked. One of the main reasons to blame for this situation was the use of the 'quadrillage method' on the site which was not suitable either in deep wet conditions or excavation of wooden buildings of a fragile nature, this led to total reliance of vertical profiles and little on the horizontal planning of the extent of the buildings.

The 'quadrillage method' of excavation, leaves baulks of soil surrounding each square. On the East side of the excavation the line of the 'site grid' ran exactly along the crucial area behind the wooden boarding which was nearly half a metre wide though from a positive point of view, the right-angled 'baulks' provided an useful insight of the stratigraphical situation over the extent of the structure. These baulks should not have been left in place as this tended to mask important details still hidden underneath.

In the last moments of the Phase Four excavation, a breakdown study was made through the baulk directly behind the 'wood boarding'. It was only then that the true situation was revealed. The 'boarding' in fact, formed only the 'outer' facing of the actual wall structure, this had confined a bank of yellow clay which had formed over the remaining debris covering the wooden base foundations of building wall. Several items were found behind this boarding and between the edge of the planks of the floor, though very fragile they were remarkably well preserved, notably a wooden dish and a long spiking tool. *One of the most important finds was the 'stylos' writing implement which along with silver book mountings, gold and jewellery often from far distant lands only emphasized the high standard of living of occupants of this house.*

Many of remarkable finds discovered owe their excellent state of preservation to the change to colder wetter conditions in the later 13th century and the house had fallen into disuse. When the next development was made on the site in the early 14th century, the 'complex' was levelled up in preparation for the brick castle. This first 'brick castle' had a comparatively short existence of only 30-40 years when the situation was no longer suitable and by the beginning of the 15th century a new site was selected for the castle still seen standing today. Though the basic method of construction of this main house was similar to the other buildings, i.e; free standing posts, it was far more developed with additional features for example, the wall posts were set within the walls, supporting both the outer boarding and possibly an inner wall of panelling. Secondly, the building had a sophisticated floor framework.

It was in the lower part of the cavity area of this wall that a thick bluish, greasy strip of accumulated domestic debris was found, i.e; various oddments of leather, bone and pottery. This greasy mess wedged between the wall and floor boards, if analysed, would have proved highly informative evidence of the lives of the occupants of the manor house.

One 'breakdown section' done in a hurry, was by no means sufficient to provide enough information of the main construction. If further investigation was to be limited exploration would be most useful in excavation squares where the structure was most substantial. It was in 105 square that the 'wall line' of the facade of the building changed at post 180 and took on the character of a interior joist framework and it was there the greasy strip of occupational material appeared on both sides of this framework indicating the floor being extended here for a possible entrance porch or vestibule along the front of the building.

Unfortunately, the original manor building area had been through by the foundation pit of the 14th century brick tower, almost obliterating the central front part of the manor house. Though some posts had somehow survived in position, as in the undisturbed 'peat area' in the inner area of the tower foundations. Several could be seen south of the tower which demonstrated the possible extent of the building on that side. See General Plan. Further conformation of a structure here was seen in a profile made along the 96/97 Square inter-section line which exposed concentrated pre-1200 occupation levels. Sadly, hardly any adequate horizontal excavation was carried out to sufficiently correlate these levels to the building.

From the results of the excavation nothing like the full extent of the manor house can be estimated but the extent of the front was almost certainly within the realms of possibility during the 4th Phase but the situation was not taken advantage of. Confirmation of the North side of the building was very close where in square 120 a 'wood level' typical of other levels or walkways found surrounding the other buildings of the complex, was beginning to emerge. It is noteworthy that this aligned with the north side of the 'square building' in the western area but there is little more to confirm this clue. The Southern end of the Manor house was not, entirely determined though beginnings of a 'wattle and clay' wall was detected behind Post 174 and the wall boarding appeared to end there, a indiscriminate "profile trench" 'dug there, had effectively removed any further evidence that may have existed though a bridge joist could be seen extending from the side profile at the framework level.

At the time of the end of the 4th Phase, *the main evidence of the 14th century on the site was only that of the brick tower*, the possibility of other buildings of that date had not been realised.

Considering the volume of material dumped over the earlier wooden buildings probably extracted during preparations for the first brick castle this was considerably greater, than one would assume for just the tower. This 'ophogingslaag' over 50 cms deep also contained late-12th century pottery as well as early 14th. Though we cannot confirm the full extent of this 14th century development sporadic patches of brick levels could be seen along at least 40 metres of the East profile "Obers Garage" boundary. A heavy concentration of brick also covered the North main entrance way. It was here Rene Willems located the rubble base of a brick wall.

The " Old Huy's " acces road foundations revealed piles of brick debris virtually surrounding the front area of the original manorial complex which points again to a substantial building, in addition to the tower being in the vicinity.

When the final opportunity came in 1984 to carry out the Sixth Phase, we knew that very little remained of any actual undisturbed areas of suitable stratified material on the site. The position we selected lay just South of the 14th century tower. By first locating the foundations we could note the extent of the disturbance and the effect on the original wooden building. Only a thin strip of ground remained intact between the present garage boundary wall and the edge of the Phase 4 excavation. We therefore needed to cut a new clean profile which was only 30 cms from the garage wall, while on the opposite side of our excavation pit we attempted to reexpose the main joist frame on the original 105(96 Square intersection line, but this was prevented by the siting of a concrete foundation, newly set on freshly deposited sand, so any further extension of our 'excavation pit' beyond two and a half metres wide could have created a dangerous situation. Meanwhile, we confined the length of the 'pit' to six metres. Because a sudden rainfall could

cause the new '*garage profile*' to subside after its continual exposure to the hot sun, a canopy was erected over the 'pit' to protect the new archaeological levels, it also provided a welcome cover for the volunteers.

Below the 'disturbed area' of the Carp factory, the earlier layers soon revealed the environmental changes that had taken place in the past history of the site. Later medieval times were represented by a heavy '*cultivation layer*' which covered the last remaining signs of the brick castle on the site. It was at that level *we found the signs of the demolition of the walls of the tower*. This "demolition line" lay above a layer of sandy brown clay that consolidated into a purer lightish blue which had formed over a dark mass of 'decomposed wood'. This contained burnt wood in its upper level particularly in the area of the tower also an ashy discolouration of the levels had taken place penetrating the lower underpacking of the manor house *which confirms one "burning" at least to the post castle period*.

During our Phase Six we were greatly helped by photographs taken in the hectic days of Phase Four, these quickly enabled us to identify the row of staves we had previously seen in the Phase Four '*garage profile*'. It was behind their position in a lighter clay depression, *we found a considerable quantity of late 14th century sherds of fine tablewares*. This depression ran parallel to the garage wall almost penetrating the floor level of the manor house.

Having reached the brown-silty clays lying above the house floor, we found them separated by long striations of white sand which have represented the period of dereliction before the final dismantling of the building. At the 105/104 sq. intersection, the striations took on a different and more fragmented character which indicate silting in an confined area i.e., a corridor or passageway.

Excavating below the two metre level becoming increasingly difficult (water-table level) in spite of the exception at dry weather. The water was still inclined to soak up quickly through the lower levels obliterating the colour changes in the soil which are vital for recognising the different levels. Most of the 115, 105 and 104 Squares had been previously cleared down regretfully through the floor level and down to the 'joist framework', *which meant that all the overlying stratigraphical data from there is now lost to us*, our main reliance for this data lay in our new profile section and the 'old balk' dividing the 115/105 squares.

It was in our new profile section 105a, that we located the upper floor joist of 'haagbeuk' which was lying directly beneath the oak floor boards and was set East/West same as the floorboards, smaller joists began to appear in other parts of the excavation, while two large vertical supports, 12 cms wide were uncovered lower in the 'underpacking'. Though they leaned out of line it is quite possible that they once formed a row of posts supporting the upper joist frame-work along the length of the building. The entire lower joist framework was filled in with a mass of 'chopped birchwood' over 60 cms in depth. This must have provided an excellent insulation from the cold and damp beneath.

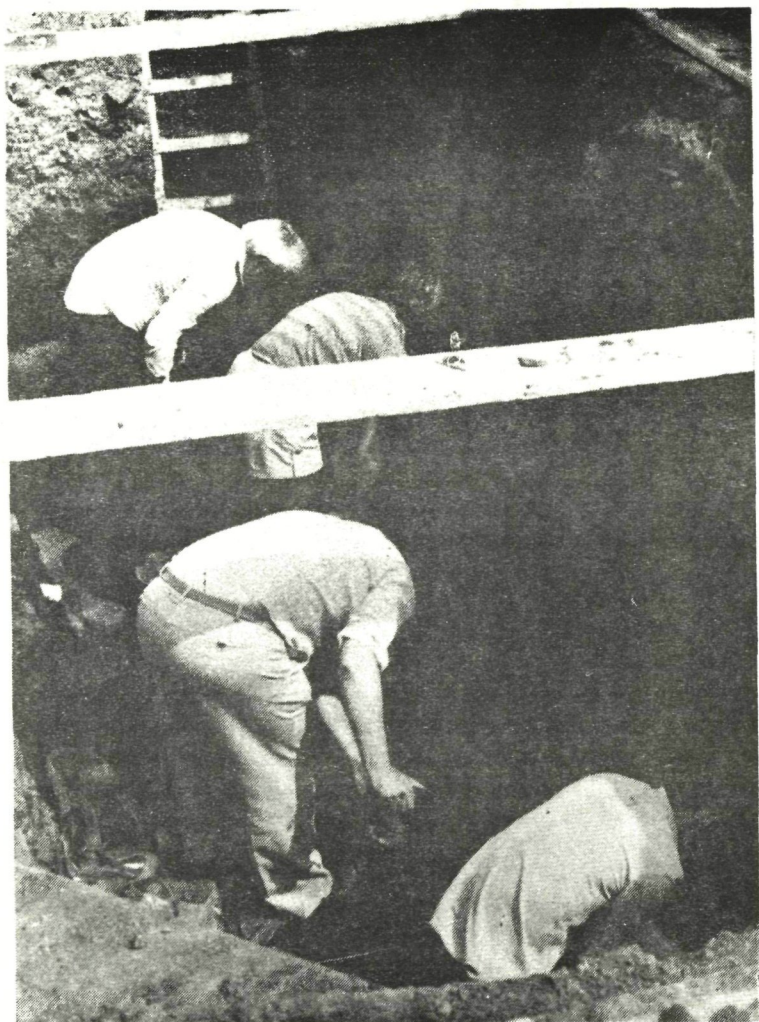
The line of the actual floor could be clearly seen in our profile but the boards away from the walls had become displaced and fragmentary. An early 14thC Bijna Stoneware Jug Found almost complete may well have been disregarded at the beginning of the preparations for the brick castle, it is only in the hard compressed hard soils that had consolidated underneath the floor that we found our first evidence of occupation material. It was not surprising to find the pottery matched almost exactly the sherds found in the post fillings of the kitchen building which dated mid to late 13th century period.

In order not to disturb the foundations unnecessarily, we made a narrow exploratory trench at the 105/104 intersection and found a *carved bone piece and some worked fragments of wood, Pieces of Elmpt cooking pot, hand-formed with a almost intact Brunsem/Schinveld 'funnel beker' possibly belonging to A. Bruijn's 1190-1220 period.* This rough yellow pottery was found particularly associated with post fillings and in close proximity with the joist beam along the wall facade. Certainly earlier than the pottery found just under the floor, *so may point to a similar 1180 date as dendrochronology has already determined for the general construction for the complex.* The main occupation of the house seem to be concentrated to within the 1230 - 1260 period which coincides with Lady Maria's stay in Helmond.

The period post 1260 is difficult to interpret, not until a more thorough study has been carried out of the material from the earlier phases can a satisfactory conclusion be made. Though much of the manor building was destroyed some remains may still survive beneath the yard of Obers Garage B.V. This area has now been put under an "protection order" should the opportunity arise in the future to reopen investigations.

I wish to express my grateful thanks to all those who contributed to the successful outcome of the 6th Phase. The team was made up of members of the 'Heemkundekring Helmond - Peelland Werkgroep', namely J.Verhoeven, John Schobre, Maria van Alphen and Marinus van de Elsen, all of whom kept up an unrelenting pace throughout the hot summer month of August. Also I wish to include Drs. J.Broertjes for his support and advice on the geological aspects of the site. Dr.Hans Janssen, of the town of 's Hertogenbosch, who kindly dated the pottery. Also Drs. Bob Meeuwis of Hilversum, who identified the wood samples taken from the ' manor building '. Finally, none of this would have been

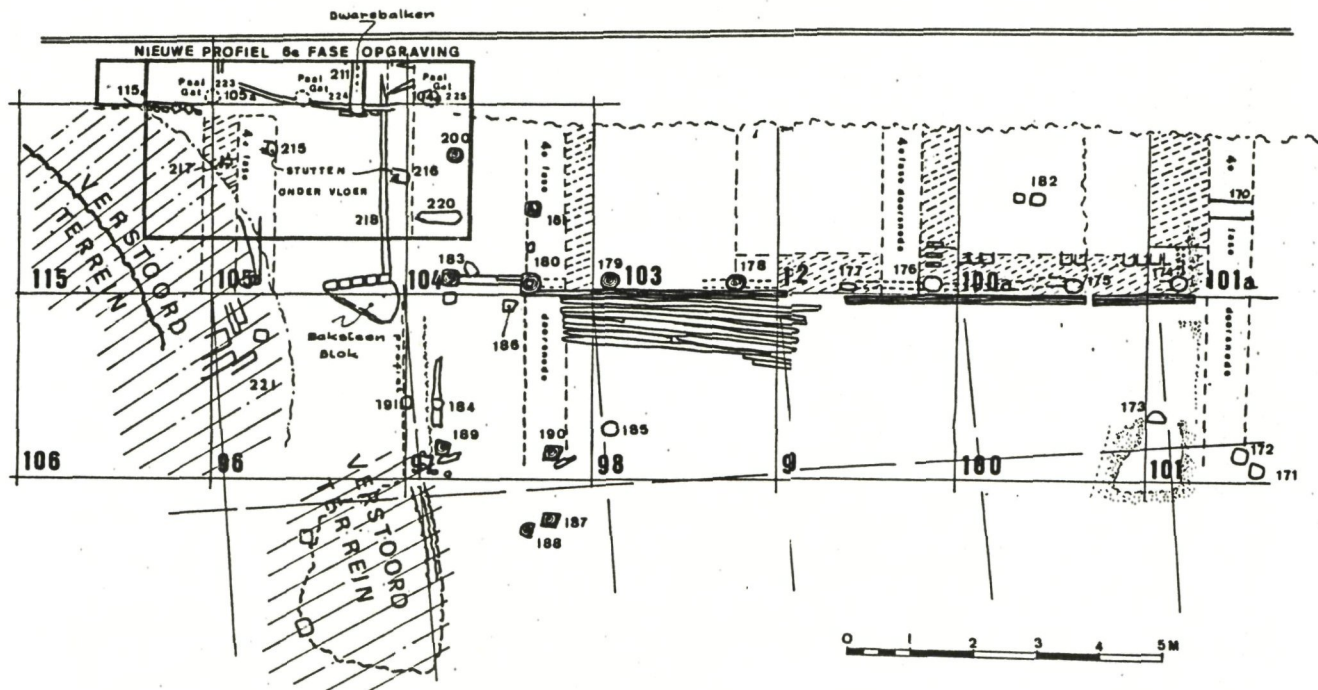
possible without the permission of the building contractors, Janssen B.V. and the kind consideration shown by the site supervisor Jan Hurk throughout the period of excavation.

Afb. 1 Volunteers of the Heemkundekring Archeological Workgroup.

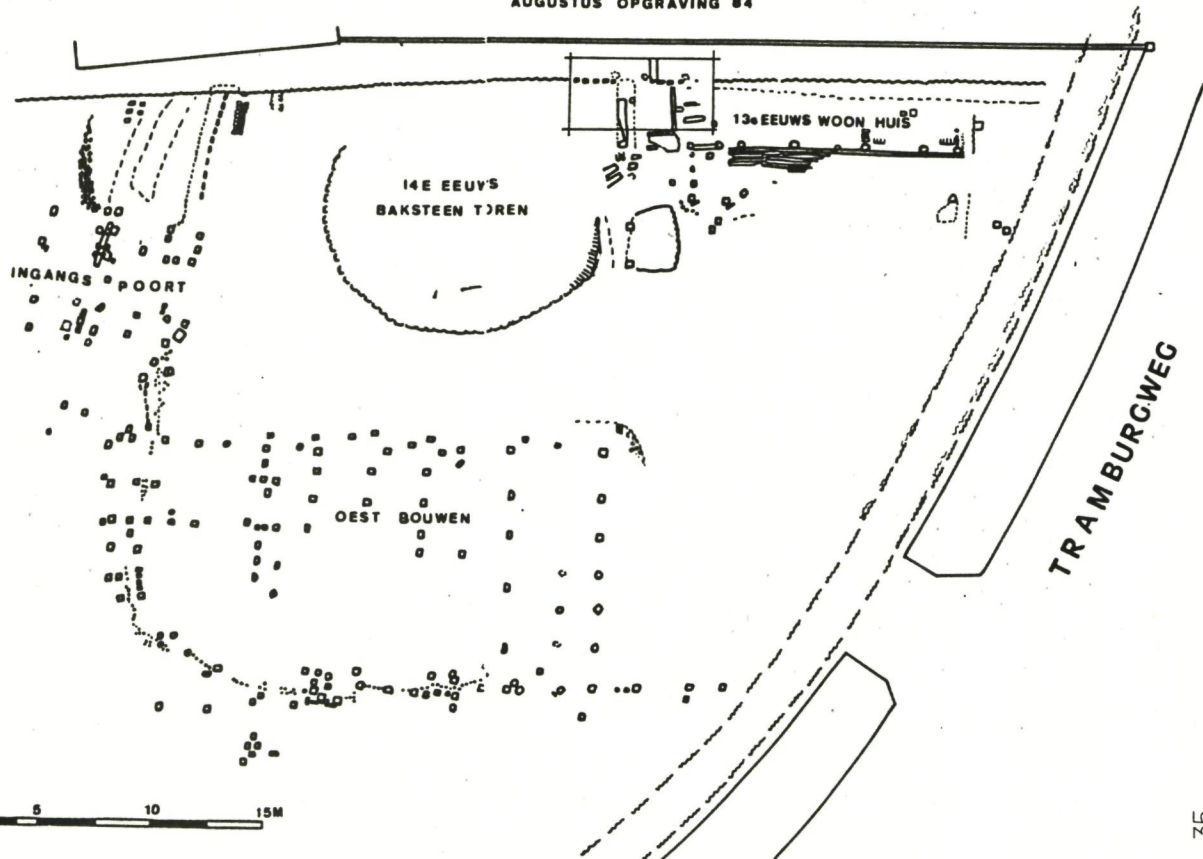
General Plan of site.

Afb.2

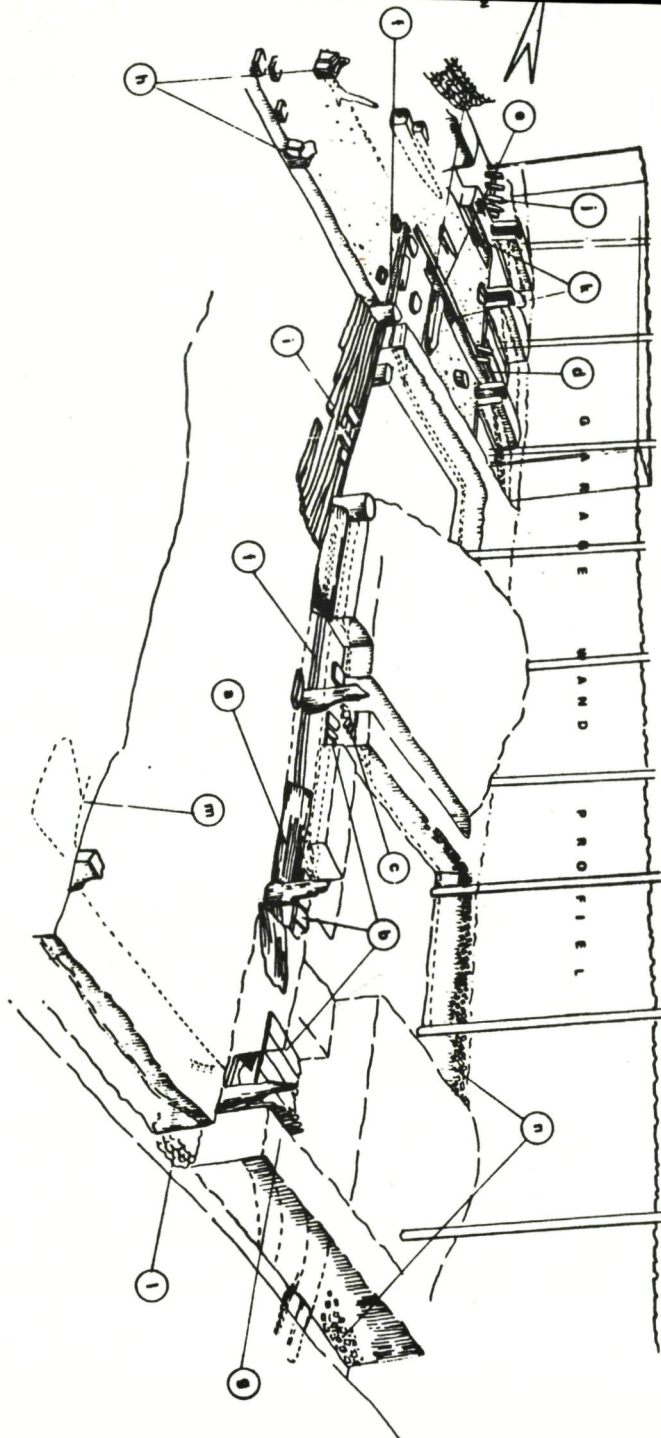
Plan of Manor building, extent and excavation.

AUGUSTUS OPGRAVING 84

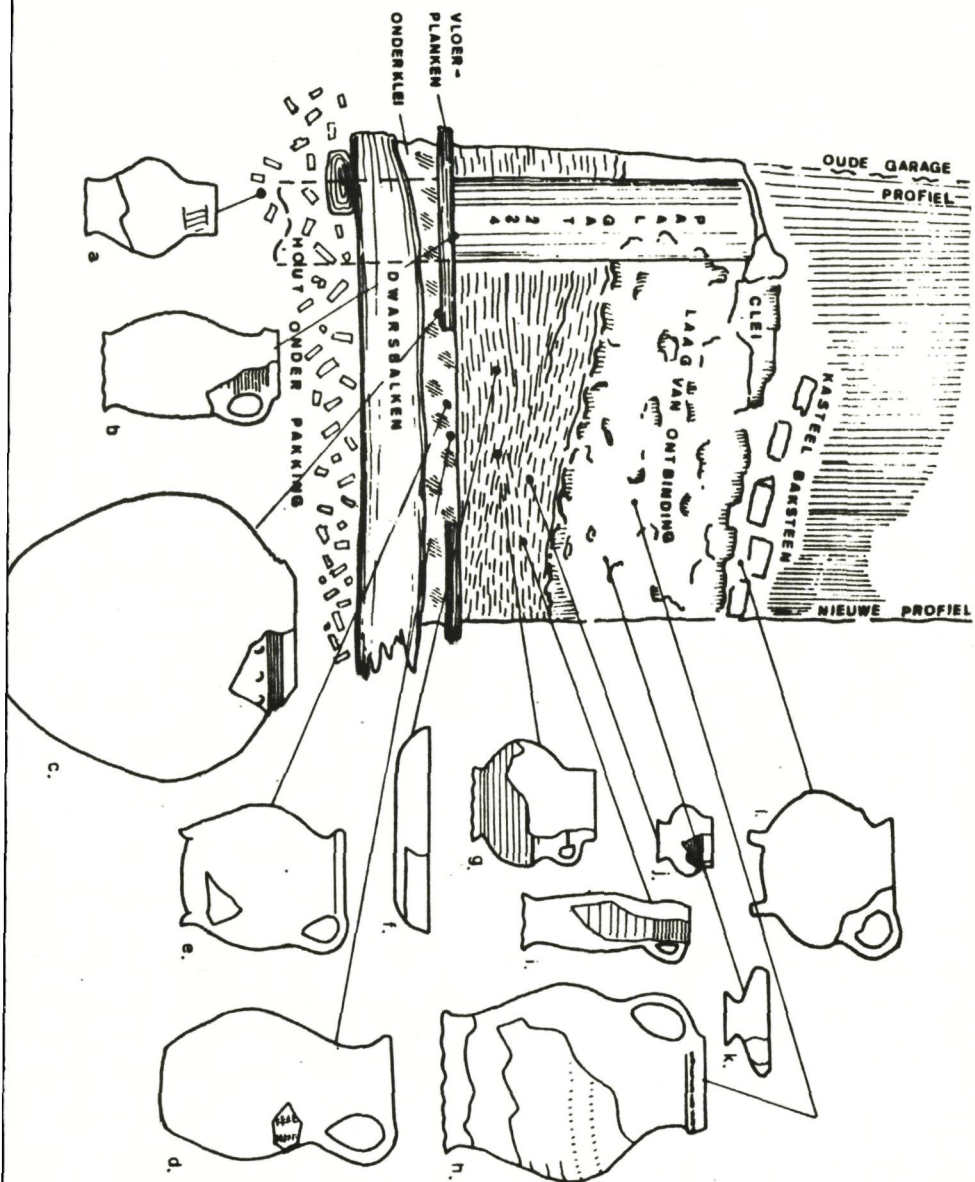
Sleutel voor het totale opgravings-overzicht.

- a. Elkaar overlappende planken vormen de voorzijde van het gebouw.
- b. Gebieden waar de vloerplanken nog intact bleken bij het blootleggen. (bij paal 174).
- c. Fragmenten van stutten van een scheidingsmuur.
- d. Grote vloerbalk.
- e. Steunbalken, ter ondersteuning van 'd'.
- f. Verbindingsbalk langs muur-zijde.
- g. Dunne muurpalen, in lijn met hoekpaal 174.
- h. Palen met fragmenten verticaal gegroefde beplanking
- i. Palen naast elkaar gelegd.
- j. Planken van steunmuur in één lijn.
- k. Vloersteunen.
- l. Hout-niveau.
- m. Dit wijst op nog een gebouw.
- n. Niveau 14e eeuws bakstenen kasteel.

Schervenmateriaal op het niveau van het Huis.

a.	Drinkbekertje	XIIId	Brunsum/Schinveld.
b.	Kan	XIIIB	Proto steengoed.
c.	Voorraadvaten	XIII	Blauwgrijswaar, Elmpt.
d.	Kan	XIII	Vlaanderen of Ardenne.
e.	Kan	XIII	Vlaanderen of Ardenne.
f.	Kom	XIIId-XIVA	
g.	Kannen zonder ijzer-XIVA gobe en/of zuurglazuur.		Proto steengoed. Siegburg
h.	Kan	XIVbc	Langerwehre.
i.	Kan, zonder ijzergobe en/of zuurglazuur.	XIVB	Siegburg.
j.	Drinkbekertjes	XIVB	Langerwehre.
k.	Tafelgoed gevlamde waar.	XIVd	Siegburg.
l.	Wijn-kan	XIVac	Rood aardewerk.

DETERMINATIES HOUTMONSTERS OUDE HUYS ' MIDDELEEUWS
COMPLEX HELMOND. OPGRAVING 6e FASE 1984.

Vloerplanken naast paalgat no.213

op lijn van oude profiel vak no. 105 eik Quercus sp.I

dikke plank naast O/E deling

vak no. 115/105 doorsnijding haagbeuk Carpinus
betulus L.

stutten onder vloer no.216

vak no. op doorsnijding 104/105 beuk Fagus
sylvatica L

stukje van deling van wand

vak no. 105. T.I. no. 217 beuk Fagus
sylvatica L

principal dwarsbalken T.I. no.211

op doorsnijding 105a - 2m. haagbeuk Carpinus
betulus L.